

OBČINA APAČE
ŽUPAN

OBČINSKEMU SVETU
OBČINE APAČE

1. NAZIV GRADIVA ZA OBRAVNAVO NA OBČINSKEM SVETU:

Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače – skrajšani postopek.

2. PREDLAGATELJ GRADIVA:

Župan občine Apače

3. VSEBINA GRADIVA:

Sprejem odloka s katerim se določajo kulturna dediščina kot spomeniki lokalnega pomena v občini Apače z obrazložitvijo pomenov spomenikov, njihovim vrednotenjem in varovanjem.

4. POROČEVALEC NA SEJI OBČINSKEGA SVETA:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije Služba za kulturno dediščino Območna enota Maribor-Srečko Štajnbaher, direktor

5. PRIPRAVLJALEC GRADIVA:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije Služba za kulturno dediščino Območna enota Maribor in Občinska uprava Občine Apače

6. PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet Občine Apače sprejema Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače.

7. POSTOPEK IN NAČIN SPREJEMA:

Skrajšani postopek

8. OBRAZLOŽITEV:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije Služba za kulturno dediščino OE Maribor v sestavi : Miran Krivec, višji konservator; Suzana Vešligaj, višja konservatorka; Neva Sulič Urek, konservatorska svetovalka; Srečko Štajnbaher, vodja območne enote, konservatorski svetovalec; Ivan Tušek, konservatorski svetovalec Branko Vnuk, je na podlagi 12. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine pripravil strokovne podlage za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju občine Apače.

Kulturno dediščino predstavljajo območja in kompleksi, grajeni ali drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupine predmetov oziroma ohranjena materialna dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu. Dediščina, katere značilnosti so po strokovnih merilih posebnega pomena za ožje in širše lokalno okolje, lahko dobi status spomenika lokalnega pomena.

Spomeniki so posamezni premični in nepremični predmeti, njihove zbirke, stavbe, naselja ali njihovi deli ter območja. Po svojih lastnostih so predvsem:

- **arheološki spomeniki** predstavljajo zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo pomembne sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih in njegove povezanosti z naravnim okoljem;

- **naselbinski spomeniki** so mestna ali vaška naselja ter deli naselij, ki so najznačilnejši in posebej pomembni dosežki v oblikovanju in urejanju prostora;

- **umetnostnozgodovinski spomeniki** so posamezne stavbe in skušina stavb, prostorski in javni spomeniki, umetnostno pomembne sestavine stavbarstva, arhitekturni in umetniško pomembni detajli, slikarski, grafični in drugi umetniško oblikovani predmeti, ki se štejejo za posebne dosežke umetnosti, oblikovanja in arhitekture na naših tleh;

- **etnološki spomeniki** so območja, stavbe, skupine stavb, predmeti vsakdanje rabe in oblikovani izdelki, ki izpričujejo način življenja in dela naših prednikov;

- **zgodovinski spomeniki** so območja, stavbe, predmeti ali zbirke predmetov, ki značilno ponazarjajo in izpričujejo politično zgodovino, zgodovino vojn in vojaštva, socialno zgodovino, razvoj prometa, prometnih in trgovskih poti ter povezav, razvoj sodstva, prosvete in kulture, verstev, znanosti in tehnike ter gospodarsko zgodovino na naših tleh;

- **tehnični spomeniki** so območja, stavbe in skupine stavb, orodja, naprave in stroji ter drugi predmeti, ki pričajo o razvoju tehnične kulture v Sloveniji;

- **spomeniki oblikovane narave** so območja ali objekti vrtnega in parkovnega oblikovanja, navadno povezani z drugimi kulturnimi spomeniki, z estetsko in kulturno namembnostjo.

V skladu z navedenimi izhodišči so za spomenike lokalnega pomena tako določeni spomeniki, navedeni v 3. členu odloka. Vsak razglašen spomenik vsebuje podatke: Evidenčno številko enote (EŠD), ime enote, vrsto spomenika, občino in naselje, lokacijo spomenika. Za vsak spomenik je navedena utemeljitev za razglasitev, opis varstvenega režima ter vplivno območje, določeno na podlagi upoštevanja zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomena spomenika. Navedeno je tudi merilo, v katerem so vrisane meje spomenikov.

Varstveni režim lahko omejuje lastninsko pravico samo v obsegu najnujnejšega izvajanja varstva spomenika. Sodišče zaznamuje status spomenika za parcelni številki, določeni s tem odlokom po uradni dolžnosti. Predlog posreduje Občinska uprava po sprejetju odloka. Kontrolo nad izvajanjem tega odloka izvaja Inšpektorat RS za področje kulturne dediščine (4. člen). Zakon o varstvu kulturne dediščine v členih od 125-128 določa plačilo glob za kršitve. Po uveljavitvi predlaganega Odloka bo nehal veljati Odlok o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Gornja Radgona, ki je veljal za območje sedanje občine Apače vse od leta 1991.

Sam sprejem odloka ne zahteva dodatnih finančnih sredstev v proračunu občine, pač pa bo po vpisu statusa spomenikov v zemljiško knjigo potrebno izvesti ustrezno označitev le-teh v skladu s Pravilnikom o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov in temu primerno zagotoviti sredstva.

Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače – skrajšani postopek, je bil dan v javno obravnavo 18.10.2021 z možnostjo podaje pripomb do 28.11.2021. Dne 27.10.2021 je bila izvedena ob 17,00 uri v KD Apače javna obravnava, o kateri so bili obveščeni preko spletne strani in informatorja lastniki, zainteresirana javnost, občinski svetniki, odbor za družbene dejavnosti. Istočasno je odbor za družbene dejavnosti poslušal uvod g. Štajbaherja (Zavod za varstvo kulturne dediščine OE Maribor) in razpravo ter podajo mnenj prisotnih.

V času javne obravnave so bila podana mnenja, pripombe, predlogi, ki jih je zavod za varstvo kulturne dediščine preučil in podal predloge in mnenja, s katerimi se strinjamo. Le-te so bile po zaključku javne obravnave objavljene na spletni strani občine.

Podane pripombe in predlogi na osnutek Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače v času javne obravnave od 18.10.2021 do 28.11.2021:

1. Mnenje:

Naselje Žepovci se naj črta iz osnutka Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače, kot kulturni spomenik lokalnega pomena

Opredelitev:

Zavod za varstvo kulturne dediščine z dne 9.11.2021 iz strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino Apače izloča Žepovce – vas (EŠD 28167), s čimer se strinjamo.

2. Mnenje:

Domačija Žepovci 26 (EŠD 6737 se naj črta iz osnutka Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače, kot kulturni spomenik lokalnega pomena

Opredelitev:

Zavod za varstvo kulturne dediščine iz strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino Apače izloča Domačijo Žepovci 26 (EŠD 6737), s čimer se strinjamo.

3. Mnenje:

Domačija Methans (EŠD 18048) se naj črta iz osnutka Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače, kot kulturni spomenik lokalnega pomena

Opredelitev:

Zavod za varstvo kulturne dediščine z dne 9.11.2021 iz strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino Apače izloča Domačijo Methans (EŠD 18048), s čimer se strinjamo.

Za naslednja podana mnenja, pa zavod daje odgovore in pojasnila, s katerimi se strinjamo:

4. Mnenje:

Kužno znamenje Žepovci (EŠD 6725) naj se črta, saj ga ni več.

Opredelitev:

Kužno znamenje v Žepovcih stoji na državni zemlji, zato ga občina ne sme obnavljati. Temelji so v zemlji, ostali celotni del spomenika pa deponiran pri restavratorju.

5. Mnenje:

Kmetijstva Črnci ne smemo omejevati s šupami in strehami

Opredelitev:

Objekti so v sklopu gradu Črnci v vplivnem območju, ki se v skladu s pogoji in dogovorom z Zavodom za varstvo kulturne dediščine lahko urejajo in obnavljajo.

6. Mnenje:

Bencinska črpalka Črnci se ne sme odstraniti

Opredelitev:

Bencinska črpalka se po sprejetju odloka ne bo selila, dokler ne bo najdena nova razvojna rešitev zanjo, po selitvi pa bi lahko bilo tu parkirišče za grad Črnci.

7. Mnenje:

Spremeni se prostorski akt in se črta naselje Žepovci tudi kot kulturna dediščina

Opredelitev:

Soglasja s strani Ministrstva za kulturo ne bo k spremembi prostorskega akta, če bo predlog, da se naselje Žepovci črta kot kulturna dediščina.

8. Mnenje:

Pri EŠD 6684, Črnci-dvorec Freudenu se dodajo kot kulturni spomenik tudi:

- staro obzidje staro cca 400 let, ki predstavlja edinstveno kulturno dediščino;
- ostanek nekdanje parka (spomeniki se lahko lahko dodeli status tudi glede oblikovane narave);
- stara baročna kapelica na koncu parka iz 18. stoletja;
- stari stavbi (stari cca. 400 let - vidni že na Višerjevi veduti) na levi in desni strani ob dvorcu, ker je danes opredeljeno za stanovanjski namen. Stavbi sta (če izvzamemo dvorec in apaško cerkev) najstarejši na Apaškem polju.

Opredelitev:

Vse predlagano je že upoštevano v osnutku odloka.

9. Mnenje:

Kar nekaj stavb, ki še danes stojijo na Apaškem polju in ki imajo posebni pomen ni uvrščenih v sam osnutek odloka. Zagotovo bi morali v arhitekturno dediščino spadati še obstoječe stavbe (mlini in mlinarjeve hiše), ki imajo tudi posebni pomen za zgodovino lokalnega apaškega območja:

- ostanki Hötzllovega mlina in mlinarjeve hiše v Črncih;
- Peserlov mlin v Žepovcih;
- stara in zelo lepo obnovljena mlinarjeva hiša v Žepovcih (družina Sapač), ki nosi letnico 1832.

Opredelitev:

Zavod za varstvo kulturne dediščine kot predlagatelj razglasitve objektov za kulturne spomenike lokalnega pomena pove, da imajo glede razglasitve objektov za spomenike v zavodu enaka merila v vseh občinah, zato določeni objekti po posameznih občinah niso predlagani za spomenike.

10. Mnenje:

Zaradi zgodovinske in arhitekturne vrednosti bi bilo zelo smiselno v sam odlok zajeti tudi vsaj eno staro "nemško hišo". Praktično do konca druge svetovne vojne je na tem območju pretežno živelo nemško govoreče prebivalstvo. V vsaki vasi obstaja stara hiša, ki po zgledu spominja na "nemško arhitekturo"; z navedenim bi navedeno tudi v prihodnje dobilo globlji zgodovinski in lokalni pomen.

Opredelitev:

Nemška hiša je v osnutku odloka Domačija Grin - EŠD 18049 Janhova 8 in je že razglašeni spomenik EŠD 6688 Apače 6. Upoštevano in že vključeno.

11. Mnenje:

V zvezi z arheološkimi najdišči je potrebno upoštevati nova dognanja (zajeti so le Janhova in Plitvica obe gomilni grobišči ter rimske stavbe pri Stogovcih): npr. za rimske stavbe v Stogovcih sta zajeti zgolj deli parcel severno 826 in 829 k.o. Drobotinci. Zagotovo pa se (glede na razdrobljenost parcel) bi moralo varstvo širše določiti.

Opredelitev:

Ni dovolj podatkov, da bi razglasili še dodatno katero arheološko najdišče in pove, da se arheološke ustaline razglašajo ob odkritjih ob večjih investicijskih posegih ob izgradnji cest in železnic, tega pa v zadnjih letih v občini ni bilo.

Glede na navedeno Občinskemu svetu Občine Apače predlagamo, da Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v občini Apače sprejme v predlaganem besedilu in po skrajšanem postopku.

Apače, december 2021

PRIPRAVILA
Višja svetovalka |
Janja Pintarič

ŽUPAN
OBČINE APAČE
DR. Andrej STEYER

9. BESEDILO GRADIVA:

Na podlagi 21. in 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDL-SLS-1 in 30/18), 12. in 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg), ter 18. člena Statuta Občine Apače (Uradno glasilo Občine Apače, lokalni časopis Prepih, št. 2/07 in 53/12), ki se še uporablja na podlagi 110. člena Statuta Občine Apače (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 55/2021) je Občinski svet občine Apače na svoji .....redni seji dne.....sprejel

**ODLOK O RAZGLASITVI
KULTURNIH SPOMENIKOV LOKALNEGA POMENA V OBČINI APAČE**

I. Splošne določbe

1. člen

Z namenom, da se ohranjajo kulturne, zgodovinske, arheološke, urbanistične, etnološke in umetnostno-zgodovinske vrednote ter zagotovi njihov nadaljnji obstoj Občina Apače z odlokom razglašajo kulturne spomenike lokalnega pomena na območju Občine Apače.

2. člen

Odlok je pripravljen na osnovi strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za Občino Apače, ki jih je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine

Slovenije, Služba za kulturno dediščino Območna enota Maribor. Vsak opis spomenika vključuje:

- identifikacijo spomenika;
- opis lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik;
- varstveni režim spomenika;
- vplivno območje, pri čemer so upoštevane zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika.

3. člen

II. Kulturni spomeniki lokalnega pomena

Arheološka najdišča

EŠD:	6676
Ime enote:	Janhova - Gomilno grobišče
Lokacija:	parc. št.: severni del 115/1, severni del 117 k.o. Nasova
Utemeljitev razglasitve:	Na vrhu Janhovskega grebena južno od vasi sta v gozdu dve nepoškodovani gomili iz neznanega časa. Gomili imata premere 15 m in višini 0,4 m in 1,4 m. Gomili predstavljata pomemben vir arheoloških znanstvenih podatkov, s svojo lego v prostoru pa sta tudi močan vizualni element v historični kulturni krajini, pomemben za razumevanje organizacije prostora v preteklosti.
Opis varstvenega režima:	Varstveni režim določa: varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; z gozdom se gospodari na tradicionalen način; v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa; v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno zaščitno izkopavanje s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno predstaviti javnosti »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.
EŠD:	6680
Ime enote:	Plitvica - Rimsko gomilno grobišče
Lokacija:	parc. št.: 494/1, 496/1 k.o. Plitvica
Utemeljitev razglasitve:	Na severnem gozdnatem pobočju, južno od Apaškega polja ležita v gozdu južno od potoka Plitvice dve skupini poškodovanih rimskih gomil: 7 na pobočju in 4 nekoliko nižje. Imajo premere med 5,5 m in 11 m in ohranjene višine od 0,5 do 1,5 m. Gomile predstavljajo

pomemben vir arheoloških znanstvenih podatkov.

Opis varstvenega režima: Varstveni režim določa: varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; z gozdom se gospodari na tradicionalen način; v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa; v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno zaščitno izkopavanje s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno predstaviti javnosti »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

EŠD: 6679

Ime enote: **Stogovci - Rimske stavbe**

Lokacija: parc. št.: severni del 826, severni del 829 k.o. Drobotinci

Utemeljitev razglasitve: Na terasi, nad staro strugo Mure in južno od vasi, so bili ob novogradnjah odkriti ostanki temeljev rimskih stavb: z apneno malto vezana opeka in neobdelan kamen, ostanki tlakov - apnenih estrihov, mozaičnih raznobarvnih kamenčkov in odlomki rimske keramike. Sondiranje je opravil Pokrajinski muzej Maribor leta 1962. Stavbne ostaline predstavljajo pomemben vir arheoloških znanstvenih podatkov.

Opis varstvenega režima: Varstveni režim določa: varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, kmetijske površine se obdelujejo s čim plitvejšim oranjem in čim manjšo uporabo kemijskih sredstev - priporočljiva je ekološka kmetijska pridelava; v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa; v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno zaščitno izkopavanje s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

Stavbe

EŠD: **28124**

Ime enote: **Apače - Dekliška šola**

Lokacija:	parc. št.: 53/3 k.o. Apače
Utemeljitev razglasitve:	<p>Nedaleč od Marijine cerkve, ki stoji sredi velikega ravninskega naselja Apače, stoji večja nadstropna stavba nekdanje dekliške šole. Pokriva jo opečna dvokapnica. Mogočnost glavne dvanajstosne obcestne in obeh stranskih fasad, poudarja tako vertikalna kot horizontalna delitev. Slednjo ponazarjajo dimenzionalno in oblikovno poenotena lesena dvojna dvokrilna okna z delitvijo kril na tri polja in delno ohranjena fasadna okenska profilacija. Stavba je podkletena. Kletne prostore zračijo in osvetljujejo manjša kletna okna z ohranjenimi kamnitimi okvirji in kovanimi mrežami. Glavni kamniti portal zapirajo masivna lesena dvokrilna vrata z manjšimi dekorativnimi dodatki in zastekljeno nadsvetlobo. Do vhoda vodi dvoje kamnitih stopnic s posnetimi robovi. Na zadnji dvoriščni fasadi je v osrednjem rizalitnem delu dvoriščni vhod v notranjost stavbe s kamnitim portalom in železnimi vrati z ohranjenim okovjem. V pritličnem delu taiste fasade sta ohranjena še dva vhoda. Notranja tlorisna razporeditev prostorov odkriva stavbo z javno šolsko funkcijo. Nekdanja šolska stavba, zgrajena leta 1879, je ohranila vse elemente tovrstnega stavbnega tipa javnega značaja in v okviru urbane zgodovine predstavlja pomemben člen v oblikovanju vaškega prostora.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik, - posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja, - prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov, - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala, - prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.
EŠD:	2855
Ime enote:	Apače - Cerkev Marijinega vnebovzetja
Lokacija:	parc. št.: 846/12, 846/20 k.o. Apače
Utemeljitev razglasitve:	<p>Kraj Apače (Appestal) se v virih prvič omenja okrog leta 1200 kot last benediktincev iz Št. Pavla v Labotski dolini. Domnevamo, da so Apaško dolino že takrat poselili kolonizatorji iz nemških dežel, ki so tod bivali vse do druge svetovne vojne. Cerkev je bila prvotno podružnica radgonske pražupnije. Prva omemba župnije v Apačah zasledimo v neki listini iz 1420. Cerkevno je apaška župnija do leta 1787 pripadala salzburški nadškofiji in nato do leta 1923 sekovski škofiji. Leta 1923 je bila priključena lavantinski nadškofiji. Od leta 1787 - 1800 je bil v Apačah sedež dekanije, od 1800 - 1852 je pripadala dekanatu v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, sedaj pripada radgonskemu dekanatu.</p>

Cerkev, ki je 34,9 m dolga, 12,7 m široka in 8,3 m visoka, sestavljajo pravokotna ladja, severna stranska ladja, prezbiterij s 5/8 zaključkom in prizmatični zvonik z vhodno lopo na severni strani prezbiterija. Glavno in stransko ladjo pokriva sedlasta streha, prezbiterij slemenasta in zvonik piramidalna streha. Grajena je v kamnu, ki je bil od obdobja gotike naprej ometan. Severno fasado in prezbiterij krasijo oporniki. Neproporcionalna zahodna fasada ima na desni strani gotski portal z žlebasto paličasto profilacijo in neogotskimi vratnicami. Nad vhodnim portalom kraljuje šestlistna kamnita rozeta v lijakatim ostenjem, nad njo pa je večja podolžna pravokotna lina z robovi posnetimi na ajdovo zrno. Zahodna fasada s svojo neproporcionalno postavljenim portalom, rozeto in pravokotno lino dokazuje naknadno povečanje cerkve s severno stransko ladjo. Rozeta nad portalom predstavlja najlepši takšen primer v slovenski gotiki.

Severno fasado členijo oporniki in gotski portal. Med drugim in tretjim opornikom je vzdana nagrobna plošča iz rdečega peščenca, ki jo datiramo v 15. stoletje. Ob nagrobni plošči je zazidan gotski portal, ki je nekdanj vodil v severno ladjo. Na vzhodni strani daje cerkvi poudarek gotski prezbiterij iz 1517. leta. Na južni fasadi vstopamo v cerkev skozi južni gotski portal na mestu, kjer je bil dostop v cerkev že v obdobju romanike. Južna fasada je zaradi v leta 2002 odkrite romanske faze, za katero domnevamo, da je nastala najkasneje do leta 1200, najbolj izpovedni del cerkvene zunanjsčine. Poleg dveh romanskih polkrožno zaključenih lijakastih oken sta na fasadi poleg obstoječih baročnih oken prezentirani še ob obnovi odkrita zgodnjegotska in poznogotska šilasta okna.

V notranjost cerkve stopamo skozi južni in zahodni portal, ki ga v notranjščini varujeta vhodni lopi.

Glavno in stransko ladjo pokriva baročni obok iz prve polovice 18. stoletja, ki ga sestavlja pet plitkih polj križnega oboka. Le ta sloni na plitkih konzolnih podstavkih. Prezbiterij je za stopnico dvignjen nad glavno ladjo. Poznogotski vegetabilni obok sestavljata dve obočni polji in 5/8 zaključek. Rahlo zašiljen banjasti obok prepletajo rebra, ki tvorijo pahljačasti obok. Rebra dvojno žlebljenega profila se stikajo brez sklepnikov.

Med cerkveno opremo izstopa veliki baročni oltar iz druge polovice 18. stoletja, ki ga Sergej Vrišer postavlja v graško smer. V oltarju je slika Marijinega vnebovzeta. Oltar je leta 1898 dobil novo marmorno menzo, njen nastavek pa je leta 1908 prenovil pozlatar Johann Neuhold iz Gradca. Poslikana prižnica je iz prve polovice 18. stoletja. Najpomembnejši del cerkvene opreme je sekundarno poslikan gotski kamniti kip Marije z detetom, ki postavljena v neprimeren rokokojski oltarček. Kip datiramo v čas okoli 1470.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (izvirna tlorisna zasnova, gabariti, lege, materiali, pojavnost, stavbno pohištvo, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov;
- prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim

- osebam;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitenih elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
  - na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
  - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **6689**

Ime enote: **Apače - Hiša Apače 45**

Lokacija: parc. št.: 64/5, 64/6, 64/7, 64/8 k.o. Apače

Utemeljitev razglasitve: Nadstropna hiša z opečno štirikapnico, ima šestosno glavno fasado z izjemno bogato fasadno profilacijo. Glavni obulični vhod, ki vodi v notranjost hiše, se nahaja v tretji osi s trikotnim čelom, ki ga nosita dva pilastra. V nakazanem rizalitu sta dve okenski osi in vhod v pritličje. Vogali so poudarjeni s šivanimi robovi. Stranski fasadi sta triosni, s podobno okensko dekoracijo kot glavna fasada – okna z zavesasto dekoriranimi karnisami in policami. Tlorisna zasnova pritličja in nadstropja je v osnovi ohranjena. Hiša je delno podkletena. Kletni prostori so obokani. Na zadnji dvoriščni fasadi je zunanje sekundarno stopnišče, na mestu nekdanje lesenega ganka. Ohranil se je del stavbnega pohištva. Prvotna okna so dvojna z delitvijo kril na polja. Nekdanje župnišče predstavlja zelo lep primer trške hiše iz sredine 19. stoletja.

Opis varstvenega režima:

- Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:
- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
  - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
  - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (izvirna tlorisna zasnova, gabariti, lege, materiali, pojavnost, stavbno pohištvo, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov;
  - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;
  - omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitenih elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
  - na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
  - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **6688**

Ime enote: **Apače - Urbaničeva hiša**

Lokacija:	parc. št.: 532/2, severni del 532/6 k.o. Apače
Utemeljitev razglasitve:	Družinska stanovanjska hiša ima močno členjeno strmo streho z izstopajočim delom na ulični strani. V hišo se vstopa desno od pročelja. Čelo členi leseno ogradje. Notranja tlorisna razporeditev je v večji meri ohranjena. Hiša predstavlja značilen primer nemške alpske stavbe iz okoli leta 1900.
Opis varstvenega režima:	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika; - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam; - prepoved vseh posegov v zaščitene tlorise, gabarite stavb, arhitekturne člene, razen vzdrževalnih posegov; - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.
EŠD:	6687
Ime enote:	Apače - Vila Apače 4
Lokacija:	parc. št: 520/2, 520/3, 520/4, 520/5, 520/6 k.o. Apače
Utemeljitev razglasitve:	Enonadstropna vila sredi parka ima dvoramno vhodno stopnišče in polkrožno zaključeno čelo na stranski fasadi. Na vzporedni stranski fasadi je v prvem nadstropju močno izstopajoča lesena veranda. Okna so členjena in z nekaterimi elementi že nakazujejo secesijo. V notranjosti, predvsem v nadstropnem delu, je v celoti ohranjena tlorisna zasnova hiše. Kletni prostori so obokani. Fasada je še dodatno členjena z venčnim zidcem. Pritličje in nadstropje povezuje notranje štokano stopnišče z bogato dekorativno ograjo. Secesijske stavbne elemente je mogoče zaslediti tudi na notranjem stavbnem pohištvu kot so vrata in kljuke. Hiša predstavlja kvaliteten primer bogate družinske vile v parku iz leta 1901.
Opis varstvenega režima:	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika; - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;

- prepoved vseh posegov v zaščitene tlorise, gabarite stavb, arhitekturne člene, razen vzdrževalnih posegov;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

EŠD

18049

Ime enote:

Janhova - Domačija Grin

Naselje:

JANHOVA

Hišna številka:

8

Lokacija:

parc. št: 84/5, 112/1, 112/2, 112/3, zahodni del 113 k.o. Nasova.

Utemeljitev razglasitve:

Tik ob lokalni cesti, ki vodi skozi ravninski predel razloženega naselja Janhova, leži izjemen kompleks kmečkega gospodarstva z začetka 20.stoletja. Sestoji iz stanovanjske hiše, gospodarskih poslopij in kapelice. Pritlično zidano hišo, značilnega pravokotnega tlorisa, pokriva opečna dvokapnica. Večji del stavbnega pohištva je novejšega datuma. Ohranjene so le starejše okenske kovane mreže in delno zastekljena glavna vhodna vrata. V obeh zatrepih je mogoče zaslediti dvoje ohranjenih manjših oken in zaokroženo dekorativno oblikovano zračno lino. Južno in vzhodno od hiše stojijo večja gospodarska poslopja, ki so večinoma ohranila prvotno stavbno podobo. Ogromen skedenj s kaščo, ki leži na južni meji dvorišča, predstavlja največje gospodarsko poslopje domačije. Za hišo, s pročeljem obrnjeno proti hiši, stoji manjši svinjak. Ponaša se s predalčasto gradnjo t.i. fachwerk, ki ni razširjena na tem območju. Gre za dediščino nemške kulture v tem prostoru, ki je bila prisotna do srede 40ih let 20. stoletja.

Nekoliko vstran od svinjaka, stoji kapelica z dvokapnico. V notranjosti je ohranjen opečni tlak.

Domačija je edinstven primer v celoti ohranjenega velikega kmečkega gospodarstva z začetka 20. stoletja in na svojstven način izpričuje način življenja na večjem kmečkem posestvu.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik,
- posebno varovanje zunanosti objektov, njihove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti,
- niso dovoljeni posegi v bistvene spomeniške lastnosti, razen vzdrževalnih posegov,
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

EŠD:

28161

Ime enote:

Novi Vrh - Zidanica Novi Vrh 6

Lokacija:

parc. št.: 140/3 k.o. Vratja vas

Utemeljitev
razglasitve:

Vrh slemena stoji sklop treh med seboj povezanih vinogradniških stavb: zidanica, preša in viničarija. Vrhkletna zidanica z opečno dvokapnico z delnim čopom je primer predalčne gradnje. Vso stavbno pohištvo je v večji meri prenovljeno. Lesena dvokrilna okna z delitvijo kril na tri polja ščitijo lesene kasetirane naoknice. V kletnem predelu so manjše polkrožne rahlo potlačene okenske odprtine s kovanimi mrežami. K stranski fasadi je prizidan balkon z nizko stebriščno ograjo. V zatrepu taiste fasade je manjši leseni balkon s preprosto oblikovano leseno ograjo.

Drugi del celotnega vinogradniškega sklopa predstavlja manjše pritlično leseno poslopje t.i. preša, ki se stika z zidanico. Na glavni obcestni fasadi je dvojje manjših kvadratnih oken z delitvijo na štiri polja in dvokrilna vrata. Stegnjeni stavbni niz zaključuje pred nedavnim prenovljena viničarija. Grajena je v značilni kladni konstrukciji ometani z ilovnatimi ometi in prebeljena z apnom. Manjša kvadratna okna z delitvijo na štiri polja so prav tako prenovljena. Vhod v viničarijo je z zadnje dvoriščne strani. Dokaj širok napušč zadnje fasade sloni na lesenih stebrih. Viničarijo pokriva čokata opečna dvokapnica z delnim čopom. S cestne strani je dostopen kletni del.

Zraven je delno leseno, delno zidano poslopje.

Zidanica z začetka 20. stoletja in viničarija s prešo iz prve četrtine 19. stoletja, sta primer stavbnega sklopa vinogradniških območij, ki so bili nekdanj v lasti bogatejših avstrijskih meščanov iz Gradca in avstrijskega Cmureka vse do konca II. svetovne vojne. Gre za primer materialnega pričevanja nekega načina življenja viničarja v vinogradniških predelih apaške doline, kjer so gospodarili avstrijskih meščani.

Opis varstvenega
režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik,
- posebno varovanje zunanosti objektov, njihove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti,
- niso dovoljeni posegi v bistvene spomeniške lastnosti, razen vzdrževalnih posegov,
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

EŠD:

28162

Ime enote:

Novi Vrh - Viničarija Novi Vrh 7

Lokacija:

parc. št.: 146/2, 147 k.o. Vratja vas

Utemeljitev
razglasitve:

Sredi manjšega slemenskega, nekdanj najbolj znanega viničarskega naselja, ki je veljalo za vinorodno območje nemških lastnikov iz bližnjega avstrijskega Cmureka in Gradca do konca druge svetovne vojne, stoji viničarija iz prve četrtine 19. stoletja. Pokriva jo slamnata

dvokapnica z delnim čopom. Vso stavbno pohištvo je prenovljeno, izdelano po vzoru prvotnega. Ilovnati ometi so obnovljeni in prebeljeni. Vhod je s cestne strani. Viničarija je delno podkletena, kar nakazuje manjše okenske odprtine v temeljnem zidcu in ležeča lesena vrata pod napuščem. K viničariji spada tudi manjše gospodarsko poslopje.

Viničarija predstavlja enega izmed značilnih stavbnih tipov vinogradniških območij. Hkrati izpričuje način življenja viničarjev kot specifične poklicne in socialne skupine v gričevnatih predelih severovzhodne Slovenije.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik,
- posebno varovanje zunanjosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti,
- niso dovoljeni posegi v bistvene spomeniške lastnosti, razen vzdrževalnih posegov,
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

EŠD:

18375

Ime enote:

Stogovci - Pri Caharijasu

Naselje:

STOGOVC

Hišna številka:

52

Lokacija:

parc. št.: severni del 1085/2 k.o. Drobtinci

Utemeljitev razglasitve:

Pritlična cimprana hiša z datacijo 1750, stoji ob vaški cesti, ki se odcepi od regionalne ceste Stogovci - Apače. Od nekdanje domačije srednjega kmeta, ki se je ukvarjal z mizarstvom, se je ohranila le stanovanjska hiša. Nekdanjo slamnato dvokapnico, je leta 1967 nadomestila opečna. Ohranila se je večina starejšega lesenega stavbnega pohištva z okovjem. Manjša okna kvadratne oblike z delitvijo kril na dve polji ščitijo delno lesene delno kovane okenske mreže in lesene lamelne naoknice. Ohranil se je opečni tlak v prikleti, od koder so dostopni tudi kletni prostori z opečnimi oboki. V podkletenem delu hiše so manjša okna s kovanimi okenskimi mrežami.

Hiša ima značilno tlorisno delitev: priklet, prednja hiša, zadnja hiša in kuhinja.

Stanovanjska hiša predstavlja del stavbne dediščine ravninskega predela apaške doline, ki na svojstven način izpričuje način življenja manjšega kmeta, tako z vidika socialne, materialne kot duhovne kulture. S stavbnega vidika gre za še ohranjen primer kladne konstrukcije z ilovnatim ometom, ki je bila nekdanj najbolj razširjena oblika gradnje tako stanovanjskih kot gospodarskih poslopij.

Opis varstvenega

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

režima:

- varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti,
- niso dovoljeni posegi v bistvene spomeniške lastnosti, razen vzdrževalnih posegov,
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

EŠD: **28127**

Ime enote: **Vratja vas - Trgovina Satler**

Naselje: VRATJA VAS

Hišna številka: 20

Lokacija: parc. št.: jugovzhodni del 367/2 k.o. Vratja vas

Utemeljitev razglasitve:

Nekdanja vaška trgovina stoji v samem jedru strnjene naselja tik ob regionalni cesti Vratja vas - Apače. Na daljši obcestni fasadi je dvoje glavnih vhodov. Eden vodi v bivalni, drugi pa v prostore nekdanje trgovine. Bivalni del je nastal na prelomu 19. in 20. stoletja, trgovina pa je bila prizidana po drugi svetovni vojni. Hiša je pritlična. Pokriva jo opečna dvokapnica s tremi manjšimi dimniki z dvokapnimi strešicami. Delitev fasade ponazarjajo poudarjeni šivani robovi in okenski okvirji s karnisami in policami. S prizidavo gostilne se je prenovilo stavbno pohištvo. Trgovinski del je mogoče prepoznati po večjih preprosto obdelanih dvokrilnih lesenih vratih in večjem pokončno stoječem izložbenem oknu, ki ga ščitijo lesene dvokrilne lamelne naoknice s polno nadsvetlobo. Vsa okna so opremljena s kovanimi okenskimi mrežami in lesenimi lamelnimi naoknicami.

Zadnja dvoriščna fasada odkriva mogočen rizalit in pritlični prizidek trgovine, kar najbrž sovpada z prizidavo trgovine. V stanovanjskem delu se je v celoti ohranila osnovna tlorisna zasnova. Trgovina Satler predstavlja ohranjen primer stavbnega tipa, ki je nekdanj s svojo javno funkcijo sooblikoval vaška jedra in vplival na načina življenja vaščanov, hkrati odkriva del stavbne dediščine, kjer sta združena dva vidika, in sicer bivalni in javni.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti,
- niso dovoljeni posegi v bistvene spomeniške lastnosti, razen vzdrževalnih posegov,
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z

nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

EŠD: **28128**

Ime enote: **Zgornje Konjišče - Vizjakova klet**

Lokacija: parc. št.: 381/2, 381/3 k.o. Konjišče

Utemeljitev razglasitve: Večje gospodarsko poslopje z letnico 1870, ki je nekdanje rabilo kot klet s prešo, stoji z daljšo stranico vzdolž cestne povezave Podgorje - Zgornje Konjišče. Pritlično poslopje podolžnega tlorisa pokriva opečna dvokapnica. Mestoma odpadli omet kaže na stavbo zidano tako iz opeke kot kamna. Delitev obcestne in zadnje fasade je nakazana z manjšimi ležečimi okenskimi odprtini s kamnitimi okvirji in kovanimi naoknicami. Na pročelju so novejša pločevinasta drsna vrata. V zatrepnem delu, nad glavnim vhodom, so dekorativne opečne zračne line in spominska plošča z napisom »Ferdinand Sixt erbauet anno 1870«. Manjše zračne line so se ohranile tudi v zadnjem zatrepu. Ohranjeno gospodarsko poslopje iz 2. polovice 19. stoletja je nekdanje rabilo kot vinska klet s prešo. Ohranilo je vse značilnosti tega stavbnega tipa, ki je rabil za tovrstno gospodarsko dejavnost. Je še edina ohranjena stavba, ki je nekdanje spadala k Vizjakovem mlinu.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnozgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti,
- niso dovoljeni posegi v bistvene spomeniške lastnosti, razen vzdrževalnih posegov,
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

Stavbe s parki ali z vrtovi

EŠD: **6684**

Ime enote: **Črnci – Dvorec Freudenu**

Lokacija: parc. št: 101/1, 101/2, 101/3, 101/4, 106/1, 106/2, 155/1, 155/2, 158/14, 158/16, delno 158/17, vzhodni del 86/4, vzhodni del 90/1, 91, 92/1, 92/2, severni del 927/1, osrednji del 928/5, 93, 94, 99/1, 99/2, 99/3, 99/4, 99/5, 99/6 k.o. Črnci

Utemeljitev razglasitve: Eden najzgodnejših celovito baročno zasnovanih kompleksov plemiških dvorcev v Sloveniji je sestavljen iz rezidenčne stavbe,

gospodarskih poslopij, obsežnih parkovnih površin in prosto stoječe kapele. Celoto je na lokaciji manjšega srednjeveškega dvora kot razkošno letno rezidenco za svojo ženo Isabelo začel pred letom 1614 graditi negovski graščak in uspešni vojskovodja Siegmund Friedrich Trautmannsdorf (1571–1631). Pri delih je sodeloval stavbenik severnoitalijanskega porekla Jurij Carlone, ki je bil povezan tudi z gradnjo razkošnega dvorca Eggenberg v Gradcu. Gradnjo zgodnjebaročnega dvorca s parkom in gospodarskimi poslopiji so najverjetneje v glavnem dokončali do leta 1631 in pri dokončanju del je morda sodeloval tudi znani italijanski slikar in arhitekt Giovanni Pietro de Pomis, ki je živel v Gradcu in tam Siegmunda Friedricha Trautmannsdorfa leta 1628 oblikoval tudi odlični nagrobni spomenik v stolni cerkvi. Po smrti Siegmunda Friedricha Trautmannsdorfa je njegova vdova Isabela dvorec prodala in leta 1642 je kot njegov lastnik izpričan mariborski graščak Jurij Jernej Khisl. V lasti njegovih potomcev in potomk je dvorec ostal do leta 1727, ko ga je po Mariji Eleonori grofici Ursini in Rosenberg, rojeni grofici Khisl, dedoval Franc Jakob Janez Adam grof Brandis. On je dvorec leta 1738 prodal in nato je bil v lasti pripadnikov rodbin Stürgkh, Wildenstein, Khevenhüller, Szapary, Trautmannsdorf, Taxis, Rosenberg, Platz, Dessenfas d'Avernas, Pfandl in Meisl. V poznem 17. stoletju so prvotno zgodnjebaročno zasnovo morda nekoliko dopolnili, a pri tem koncepta iz prve tretjine 17. stoletja prav gotovo niso bistveno spremenili. Bolj temeljita je bila prezidava dvorca v prvi tretjini 19. stoletja. Takrat so rezidenčno stavbo razširili in jo opremili z novimi klasicističnimi fasadami, vrt pred glavno fasado so obdali z novo ograjo s kamnitimi vazami, zgradili so novo prosto stoječo in s poslikavami okrašeno kapelo sv. Janeza Nepomuka na severnem koncu parka in preoblikovali so veliko trokrilno gospodarsko poslopje na južnem koncu kompleksa dvorca, na južni strani glavne ceste skozi Apaško dolino. Pozneje je bil kompleks dvorca deležen samo še manjših sprememb in zato je sedaj eden najkakovostnejših arhitekturnih in umetnostnih dosežkov iz obdobja zgodnjega baroka in klasicizma v Sloveniji. Celota je strogo simetrično podrejena okoli 620 metrov dolgi, ravni prostorski osi, ki se na jugu začne s trokrilnim velikim gospodarskim poslopjem in nato nadaljuje onkraj glavne ceste z ograjenim vrtom, enonadstropno pravokotno rezidenčno stavbo, manjšim gospodarskim dvoriščem, območjem parternega vrta, območjem nekdanjega sadovnjaka z drevoredom, parkovno preurejenim naravnim gozdom in zaključni s kapelo sv. Janeza Nepomuka. Enonadstropna rezidenčna stavba dvorca ima dolgo trinajstosno glavno fasado s poudarjenim višjim osrednjim rizalitom. V notranjščini s kakovostnim oblikovanjem izstopa zlasti obokana vhodna veža z okroglimi kamnitimi stebri, renesančnim kamnitim kaminom iz druge polovice 16. stoletja in rimskodobnim nagrobnim spomenikom iz 2. stoletja s podobo moža in žene. Kakovostno zasnovani so tudi obokani kletni prostori iz 17. stoletja in sobane v pritličju in prvem nadstropju, ki so sedanjo podobo v glavnem dobile v prvi tretjini 19. stoletja.

Kompleks dvorca Freudenu v Črncih je kulturnozgodovinsko izjemno pomemben kot najzgodnejša osno zasnovana baročna profana arhitekturna zasnova v Sloveniji, kjer so grajeni in parkovni elementi neločljivo povezani. Areal dvorca z rezidenčno stavbo, gospodarskimi poslopiji in parkom je še v celoti ohranjen in zato je omogočena kakovostna celovita rekonstrukcija njegove historične

podobe.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika;
- prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;
- prepoved vseh posegov v zaščitene tlorise, gabarite stavb, arhitekturne člene, razen vzdrževalnih posegov;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

Prvine vsebine in značilnosti, ki se v vrtu zlasti varujejo:

- vrtnoarhitekturna kompozicija z vsemi strukturnimi prvinami in njihovimi medsebojnimi razmerji vključno z obstoječimi naravnimi prvinami (rastline);
- umestitev v širši prostorski in vsebinski kontekst.
- ohranja se vrtno arhitekturna zasnova (oblika);
- ohranjajo in varujejo se strukturne prvine (materija);
- ohranja in varuje se vse grajene objekte in druge kulturne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (bazen, zidovi, pergola, stopnišča, ograja, itd.);
- ohranja in varuje se vse naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, relief, itd.);
- preprečuje se gradnja kakršnihkoli objektov, poti ali naprav, ki niso v skladu z vrtnoarhitekturno zasnovo;
- preprečuje se onesnaževanje ter uničevanje in poškodovanje rastlin;
- ohranja (ali ponovno vzpostavlja) se primerne ekološke pogoje, ki so potrebni za rast in nadaljnji obstoj rastlin (osončenosti, nivo talnice, preprečevanje nasipavanja itd.);
- varuje se tudi neposredna okolica ter značilni pogledi na in iz enote vrtnoarhitekturne dediščine;

Opis vplivnega območja spomenika:

parc. št.: 103/1, 103/3, 134, 138/11, 139, 141/1, 141/2, 141/3, 141/4, 143, 145/1, 145/2, 145/3, 146/1, 146/2, 86/2, zahodni del 86/4, 88/1, 88/2, 88/3, 88/4, 88/5, zahodni del 90/1, 90/2, južni del 927/1, vzhodni del 928/5 k.o. Črnci

Opis varstvenega režima za vplivno območje:

- bencinska črpalka se odstrani,
- nesprejemljivo je zasajanje večjih skupin dreves in grmovnic,
- novogradnje v vplivnem območju niso možne,
- postavljanje oglasnih sporočil (jumbo plakatov) in drugih začasnih elementov v vplivnem območju ni možno.

Spominski objekti ali kraji

EŠD:	6715
Ime enote: Lokacija: Utemeljitev razglasitve:	<p>Apače - Kužno znamenje južni del parc. št. 846/1 k.o. Apače</p> <p>To kužno znamenje je prvo izmed treh enakih, ki stojijo ob cesti Apače - Črnci. Na stebru z bogatim venčnim zidcem je baza, ki nosi steber enakega tlorisa kot spodnji del, z rahlo nakazanimi polkrožno zaključenimi nišami na vseh štirih straneh in masivno preklado, pod katero poteka dekorativni niz okroglastih oblik. Preklado krona čebulasto oblikovana streha z okraskom, ki ga sestavljajo štirje ornamentirani listi zgodnjebaročnih oblik.</p> <p>Kvalitetno znamenje iz 17. stoletja predstavlja s svojo stilizirano obliko in trojnostjo izvedbe posebnost tega področja.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov; - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam; - omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti; - na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam; - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.
EŠD:	6716
Ime enote:	Črnci - Kužno znamenje ob potoku
Lokacija:	severni del parc. št. 149/1 k.o. Črnci
Utemeljitev razglasitve:	<p>To kužno znamenje je drugo izmed treh enakih, ki stojijo ob cesti Apače - Črnci. Na stebru z bogatim venčnim zidcem je baza, ki nosi steber enakega tlorisa kot spodnji del, z rahlo nakazanimi polkrožno zaključenimi nišami na vseh štirih straneh in masivno preklado, pod katero poteka dekorativni niz okroglastih oblik. Preklado krona čebulasto oblikovana streha z okraskom, ki ga sestavljajo štirje ornamentirani listi zgodnjebaročnih oblik.</p> <p>Kvalitetno znamenje iz 17. stoletja predstavlja s svojo stilizirano obliko in trojnostjo izvedbe posebnost tega področja.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in

varovanju spomeniških lastnosti;

- prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov;
- prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
- na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **6717**

Ime enote: **Črnci - Kužno znamenje pri gradu**

Lokacija: parc. št. 928/6 k.o. Črnci

Utemeljitev razglasitve: To kužno znamenje je tretje izmed treh enakih, ki stojijo ob cesti Apače - Črnci. Na stebru z bogatim venčnim zidcem je baza, ki nosi steber enakega tlorisa kot spodnji del, z rahlo nakazanimi polkrožno zaključenimi nišami na vseh štirih straneh in masivno preklado, pod katero poteka dekorativni niz okroglastih oblik. Preklado krona čebulasto oblikovana streha z okraskom, ki ga sestavljajo štirje ornamentirani listi zgodnjebaročnih oblik. Kvalitetno znamenje iz 17. stoletja predstavlja s svojo stilizirano obliko in trojnostjo izvedbe posebnost tega področja.

Opis varstvenega režima: Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov;
- prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
- na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **28170**

Ime enote: **Plitvica - Kužno znamenje**

Lokacija: severozahodni del parc. št. 910 k.o. Plitvica

Utemeljitev razglasitve:	<p>Kamnito slopasto znamenje je postavljeno na nizkem podstavku. Stoji južno od vasi Plitvica. Na vrhu srednjega dela je izpisano ime MATIHAS SPINITLER z letnico 1667. Gornji del, nad profiliranim opečnim vencem, ima na treh straneh polkrožno zaključene niše in je prav tako grajen iz opeke. Na frontalni strani, nad napisom, je prisoten relief Križanega. Steber krona piramidasto oblikovana strešica s kovinskim križem.</p> <p>Znamenje s tabernaklastim nastavkom predstavlja izjemen ambientalni poudarek, ki je ohranil svojo prvotno, nepozidano podobo.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov; - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam; - omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti; - na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam; - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.
EŠD:	6722
Ime enote:	Podgorje - Kip sv. Pavla
Lokacija:	parc. št.: 23/1 k.o. Podgorje
Utemeljitev razglasitve:	<p>Kip sv. Pavla je visok 157 cm. Sveti Pavel na krogli, s knjigo v levi roki, stoji na pravokotnem podstavku s preklado iz peščenjaka, kjer se nahaja napis H PAULUS RENOVIER 1876. Plašč obleke je bogato naguban, telo je statično.</p> <p>Kvaliteten kip je bil ob zadnjem posegu prestavljen na novo lokacijo v križišču in predstavlja pomemben prostorski akcent.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov; - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;

- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
- na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **7611**

Ime enote: **Podgorje - Kužno znamenje**

Lokacija: severni del parc. št. 190 k.o. Podgorje

Utemeljitev razglasitve: Kamnito slopasto znamenje predstavlja poenostavljeno obliko kužnega znamenja., kjer je širina stebra po celi dolžini enaka. Je brez nastavka, profilacija je le nakazana. Znamenje pokriva piramidasta strešica s križem. Na stebri je izpisana letnica 1682. Kvalitetno znamenje iz 17. stoletja stoji ob cesti Podgorje – Drobotinci.

Opis varstvenega režima: Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov;
- prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
- na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **6721**

Ime enote: **Podgorje - Zvonik znamenje**

Lokacija: parc. št.: 2/1, 2/2 k.o. Podgorje.

Utemeljitev razglasitve: Zvonik – znamenje stoji v neposredni bližini gasilskega doma in je zidano v dveh nadstropjih. V prvem nadstropju ima nad sončno uro izpisano letnico 1867. V pritličju so poslikane niše. V osrednji niši se nahaja kiparska kompozicija Marije z Jezusom. Niše se ponavljajo tudi v prvem nadstropju, razen na čelni strani, kjer je ura. V najvišjem nadstropju so namesto niš polkna. Zvonik prekriva čebulasta pločevinasta strešica s stiliziranim zaključkom, vrh katerega se dviga trojni križ na krogli. Dostop na zvonik je urejen z

zadnje strani.

Zvonik predstavlja obliko znamenja, ki se pojavlja samo v Apaški dolini in je pomemben prostorski akcent.

EŠD:	6724
Ime enote:	Vratja vas - Zvonik znamenje
Lokacija:	parc. št.: 473/4, 473/9 k.o. Vratja vas
Utemeljitev razglasitve:	<p>Zvonik - znamenje je zidano na kvadratni osnovi in se stopnjuje v tri etaže, od katere je vsaka na ožjem tlorisu. Spodnji dve etaži sta členjeni s poslikanimi nišami, v zgornji etaži pa so line z lesenimi naoknicami. Zvoni se v pritličju. Dostop na zvonik je urejen z zadnje strani. Zvonik - znamenje nakazuje izpeljanko iz lesenih zvonikov. Prekriva ga pločevinasta strešica s trojnim križem. Stoji na travniku ob cesti Vratja vas – Trate.</p> <p>Zvonik s preloma 19. in 20. stoletja predstavlja obliko znamenja, ki se pojavlja samo v Apaški dolini in je pomemben prostorski akcent.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov; - prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam; - omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitenih elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti; - na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam; - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD:	6725
Ime enote:	Žepovci - Kužno znamenje
Lokacija:	južni del parc. št. 1 k.o. Žepovci

Opis varstvenega režima: Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih ter ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika (gabariti, lege, materiali, pojavnost, oprema, poslikave, okrasje), razen vzdrževalnih posegov;
- prepoved vseh posegov v plasti spomenika, razen pooblaščenim osebam;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem in ob njem odvijajoče se dejavnosti;
- na spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam;
- v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja.

EŠD: **6726**

Ime enote: **Žiberci - Zvonik znamenje**

Lokacija: južni del parc. št.: 577/1, 577/5 k.o. Žiberci

Utemeljitev razglasitve: Zvonik - znamenje je zgrajen na izrazito podolžni osnovi in stoji na gmajni sredi vasi. Pritličje členijo polkrožno zaključene niše – večja osrednja in po dve manjši na stranskih delih, ki se nahajata ena nad drugo. Dostop na zvon je urejen z zadnje strani. V prvem nadstropju se pojavlja na vsaki strani po ena niša, z izjemo osrednjega dela, kjer sta prisotni dve, ena zraven druge. Vse niše so poslikane. Pločevinasto streho sestavljajo odprtine za zvon, ki jih krona okrogla kupola s križem. Zvonik predstavlja lep primer vaškega zvonika iz 19. stoletja.

III. Izvajanje zaščite

4. člen

Za vsako spremembo funkcije spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče in vplivno območje, so potrebni predhodni kulturno varstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturno varstveno soglasje pristojnega Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Varstveni režim lahko omejuje lastninsko pravico na spomeniku le v obsegu, ki je nujen za izvajanje varstva spomenika.

IV. Predkupna pravica

5. člen

Občina ima predkupno pravico na vseh parcelah v vplivnem območju spomenika EŠD 6684 in sicer:

parc. št.: 103/1, 103/3, 134, 138/11, 139, 141/1, 141/2, 141/3, 141/4, 143, 145/1, 145/2, 145/3, 146/1, 146/2, 86/2, zahodni del 86/4, 88/1, 88/2, 88/3, 88/4, 88/5, zahodni del 90/1, 90/2,

južni del 927/1, vzhodni del 928/5 k.o. Črnci in na parcelah kulturnih spomenikov lokalnega pomena iz 3. člena tega odloka.

V. Dostopnost

6. člen

Lastnik, posestnik in upravljalca spomenika v sorazmerju s svojimi zmožnostmi javnosti omogoči dostopnost spomenika in njegovo predstavljanje. Javni dostop ne sme ogrozati spomeniških vrednot, zlasti ne njegove osnovne namembnosti.

VI. Označevanje spomenikov

7. člen

Spomeniki se označijo v skladu s Pravilnikom o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov, razen arheoloških in naselbinskih spomenikov.

VII. Zaznamba statusa kulturnega spomenika

8. člen

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine pristojno sodišče po uradni dolžnosti v zemljiški knjigi zaznamuje status kulturnega spomenika na parcelah, navedenih v 3. členu tega odloka pod navedbo lokacije.

Prav tako pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje status vplivnega območja pri kulturnem spomeniku EŠD 6684 na naslednjih parcelnih številkah: parc. št. 103/1, 103/3, 134, 138/11, 139, 141/1, 141/2, 141/3, 141/4, 143, 145/1, 145/2, 145/3, 146/1, 146/2, 86/2, zahodni del 86/4, 88/1, 88/2, 88/3, 88/4, 88/5, zahodni del 90/1, 90/2, južni del 927/1, vzhodni del 928/5 k.o. Črnci.

VIII. Nadzor

9. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka izvaja Inšpektorat RS za področje kulturne dediščine.

IX. Meje območij

10. člen

Meje območij kulturnih spomenikov in njihovih vplivnih območij so vrisane na digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1:1000 in 1:2880, prav tako pa prikazane v preglednem katastrskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov hranita Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Maribor in Občina Apače.

X. Končna določba

11. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava in Murska Sobota, št. 2/1991 z dne 17.1.1991, Uradni list RS, št. 39/92, 58/1995, 67/2001, Uradno glasilo občine Gornja Radgona, lokalni časopis Preprih št. 10 z dne 1.3.2005, Uradni list RS, št. 76/2006 - sklep ustavnega sodišča, 105/2007 – odločba ustavnega sodišča in Uradno glasilo slovenskih občin št. 16/2019), ki se na podlagi

36. člena Statuta Občine Apače (Uradno glasilo Občine Apače – lokalni časopis Prepih št. 2/2007 in 53/2012) do sprejetja novega, uporablja na območju občine Apače.

12. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem glasilu slovenskih občin.

Številka: 007-0007/2021

Datum:

**ŽUPAN
OBČINE APAČE
Dr. Andrej STEYER**